

Vainottu, muttei hylätty

Muistojae: *"Iloitkaa aina Herrassa! Sanon vielä kerran: iloitkaa!" (Fil. 4:4.)*

Avaintekstit:

Ef. 3:1;
2. Kor. 4:7-12;
Ap. t. 9:16;
Filem. 15-16;
Kol. 4:9;
Fil. 1:1-3;
Kol. 1:1-2.

Eräs adventistipastori, joka oli vangittu väärin perustein, vietti lähes kaksi vuotta kaltereiden takana. Aluksi hän oli hyvin hämmentynyt, mutta sitten hän ymmärsi, että vankila oli Jumalan hänelle antama lähetyskenttä. Kun hänen vankitoverinsa saivat tietää, että hän oli pastori, he pyysivät häntä saarnaamaan. Hän suostui ja antoi heille myös kirjallisuutta. Hän jopa kastoi vankeja ja piti ehtoollisjumalanpalveluksia. "Toisinaan", hän myönsi, "oli vaikeaa palvella vankilassa, mutta työ tuotti myös iloa, varsinkin silloin, kun näki vastauksia rukouksiin ja ihmisten elämän muuttuvan."

Paavali kirjoitti filippiiläisille ja kolossalaisille vankilasta (ks. Fil. 1:7; Kol. 4:3). Itse asiassa Filippissä, jossa Paavali ja Silas joutuivat epäoikeudenmukaisesti syytetyiksi, vanginvartija "pani heidät jalkapuuhun" (Ap. t. 16:24). Keskiyöllä he "rukoilivat ja laulaen ylistivät Jumalaa, ja toiset vangit kuuntelivat heitä" (Ap. t. 16:25). He todella ymmärsivät, miten "iloitaan aina".

Tällä viikolla tarkastelemme olosuhteita, joita Paavali kohtasi. Hän näki suuremman tarkoituksen siinä, mitä hänelle tapahtui. Ehkä voimme oppia häneltä, kun mekin, kuten väistämättä tulee tapahtumaan, kohtaamme omat koettelemuksemme.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 3.1.2026

PAAVALI, KRISTUKSEN JEESEKSEN VANKI

Kirjeitä filippiiläisille ja kolossalaisille kutsutaan vankilakirjeiksi, koska ne on kirjoitettu vankilasta. Muita vankilakirjeitä ovat kirjeet efesolaisille ja Filemonille. Useimmat Raamatun selittäjät uskovat, että ne on kirjoitettu Paavalin ollessa Roomassa, noin vuosina 60–62 jKr. (ks. Ap. t. 28:16).

Lue Ef. 3:1 ja Filem. 1. Mikä merkitys on sillä, miten Paavali kuvaa vankeuttaan?

Paavali on antanut elämänsä Jeesuksen Kristuksen palvelukseen. Jos siihen kuuluu vankeus, hän on valmis siihen. Paavali kuvailee itseään lähettilääksi kahleissa (Ef. 6:20, VKR/RK 2012). Hän oli ollut lähetysmatkoilla, perustanut seurakuntia ja kouluttanut työntekijöitä Herralle. Hän on saattanut kysyä: ”Miksi olen täällä, kun voisin tehdä niin paljon enemmän ilman näitä kahleita?” Paavali oli vankilassa myös myöhemmin, kun hän kirjoitti Toisen kirjeen Timoteukselle, joka kuuluu ns. pastoraalikirjeisiin. Joten ainakin viisi Uuden testamentin kirjaa on kirjoitettu hänen ollessaan vankilassa.

Paavali ei mainitse vankilakirjeessään tarkalleen, missä hän oli vangittuna, joten jotkut ovat ehdottaneet joko Efesosta tai Kesareaa. Raamatussa ei kuitenkaan ole todisteita siitä, että Paavali olisi koskaan ollut vangittuna Efesoksessa. Kesarea saattaisi vaikuttaa todennäköisemmältä vaihtoehdolta, paitsi että tuossa kaupungissa Paavalin henki ei ollut ilmeisessä vaarassa. Jonkinlainen uhka on ollut olemassa silloin, kun hän kirjoitti Kirjeensä filippiiläisille (ks. Fil. 1:20; Fil. 2:17).

Tämä kirje antaa meille joitakin muita vihjeitä siitä, missä Paavali oli vangittuna. Hän mainitsee henkivartioston (Fil. 1:13, kreik. *praitōrion*, ”pretoriaanikaarti”). Tämä viittaa keisarin henkilökohtaiseen henkivartiokaartiin. Vaikka sen sotilaita oli toisinaan väliaikaisesti sijoitettuna maakuntiin korkeiden virkamiesten virka-asuntojen yhteyteen, koko kaarti oleskeli vain Roomassa. Paavalin mukaan evankeliumi tuli tutuksi koko henkivartiostolle. Rooman henkivartiosto koostui niinkin monesta kuin 14 000 eliittisotilaasta, jotka suojelivat keisaria ja vartioivat hänen vankejaan.

Toisaalta Paavali lähettää terveisiä myös keisarin palveluskunnan uskovilta (Fil. 4:22). Nämä tosiasiat viittaavat siihen, että Paavali oli vankina Roomassa ja yhteydessä keisarillisen talon palvelijoihin.

Kuinka voimme oppia ottamaan parhaan irti vaikeista tilanteista, joihin joudumme?

PAAVALI KAHLEISSA

Makedoniassa ollessaan Paavali mainitsee useita vankeudessa oloja (2. Kor. 6:5; 2. Kor. 11:23). Ensimmäinen kirjattu tapaus oli Filippiissä (Ap. t. 16:16–24). Myöhemmin hän oli vangittuna lyhyen aikaa Jerusalemissa, ennen kuin hänet siirrettiin vankilaan Kesareaan.

Paavali mainitsee muuallakin olevansa ”kahleissa” (Filem. 10, 13, VKR). Vaikka hän oli kotiaarestissa Roomassa, hänet oli kahlittu roomalaiseen eliittisotilaaseen. Ignatios, toisen vuosisadan alkupuolella elänyt kristitty, joka oli kahlittuna samalla tavoin, kuvaili sotilaiden käyttäytyvän kuin ”villipedot – joiden käytös vain pahenee, kun heitä kohdellaan hyvin”. – Michael W. Holmes, toim., *The Apostolic Fathers* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2007), s. 231.

Lue 2. Kor. 4:7–12. Mikä tässä kohdassa ilmaisee sen, miten Paavali pystyi kestäämään kohtaamansa koettelemukset? Mikä näyttää olevan hänen elämänsä keskipiste?

Huolimatta elämän vaikeutumisesta Paavali pystyi näkemään sen valoisamman puolen, ja tämä antoi hänelle rohkeutta kestää stressiä. Vaikka Paholainen heitti hänen eteensä kaikkea mahdollista, Paavali tiesi, ettei hän jäisi yksin.

Lue 2. Kor. 6:3–7. Mitä hengellisiä voimavaroja Paavallilla oli käytettävissään näiden vaikeuksien kohtaamiseen?

Meillä saattaa olla kiusaus keskittyä olosuhteisiin, heikkouksiimme tai menneisiin epäonnistumisiin ja masentua. Sellaisina aikoina meidän on muistettava kaikki ne ihmeelliset voimavarat, jotka Jumala on antanut meille voittaaksemme pahuuden. Yksi tärkeimmistä on itse Raamattu, ”totuuden sana”. Voimme oppia muiden virheistä ja toisaalta myös menestyksestä. Pyhä Henki ”vasta tekee tehokkaaksi maailman Lunastajan suorittaman työn. Hengen kautta sydän puhdistuu. Hengen kautta uskova tulee jumalallisesta luonnosta osalliseksi. Kristus on antanut Henkensä jumalallisena voimana voittamaan kaikki perityt ja hankitut taipumukset pahaan ja painamaan seurakuntaan hänen oman luonteensa.” (5AO 224.).

Kuinka me, maallikot tai hengellistä työtä tekevät, voimme aina osoittaa ”olevamme Jumalan palvelijoita” (2. Kor. 6:4)? Mitä se tarkoittaa?

PAAVALI FILIPPISSÄ

Pyhä Henki kielsi Paavalia ja Timoteusta jatkamasta matkaa Vähä-Aasian halki (Ap. t. 16:6) toisen lähetysmatkan aikana. Paavali näki yöllä näyssä miehen, joka pyysi häntä tulemaan Makedoniaan auttamaan heitä (Ap. t. 16:9). He lähtevät välittömästi Makedoniaa lähimpänä olevaan satamaan ja purjehtivat Troaksesta Egeanmeren yli Neapoliiseen Euroopan mantereelle. Paavali, Silas, Timoteus ja Luukas, joka oli liittynyt heihin Troaksessa (kuten ilmenee Ap. t. 16:11 ilmaisusta "lähdimme"), jatkoivat matkaa Filippiin.

Paavali ajatteli evankelioimistyössään aina strategisesti. Filippi oli "ensimmäisiä kaupunkeja Makedoniaan tultaessa" (Ap. t. 16:12). Se oli yksi Rooman imperiumin arvostetuimmista kaupungeista, jolle oli myönnetty korkeimman kaupungin asema, *lus Italicum*. Sen kansalaisilla oli samat oikeudet kuin Italian kaupungeissa, mukaan lukien vapautus maa- ja henkilöveroista. Kaikki kaupungissa syntyneet saivat automaattisesti Rooman kansalaisuuden. Se oli myös tärkeä pysähdyspaikka *Via Egnatia* -tien varrella. Tämä tie oli tärkein maantieyhteys Rooman ja idän välillä. Kristittyjen läsnäolon vakiinnuttaminen Filippissä mahdollisti evankeliumin levittämisen moniin muihin läheisiin kaupunkeihin, kuten Amfipoliin, Apolloniaan, Tessalonikaan ja Beroiaan (ks. Ap. t. 17:1, 10).

On mielenkiintoista, että ensimmäisen vuosisadan Filippissä virallinen kieli oli latina, mistä todistavat pääasiassa latinankieliset kirjoitukset. Paavali jopa puhuttelee filippiläisiä latinankieliseltä kuulostavalla nimellä *Philippēsoi* (Fil. 4:15), ilmeisesti tunnustaen heidän erityisen roomalaisen asemansa. Siitä huolimatta kreikka oli Filippin torin ja sitä ympäröivien kaupunkien kieli sekä evankeliumin levittämisen mahdollistaja. Luukas kuvaa, kuinka Paavali ja hänen seurueensa liittyivät ihmisten mukaan rukoilemaan joen rannalla, jossa Lydia ja hänen perheensä tulivat uskoon (Ap. t. 16:13-15). Koska Lydia oli liikenainen (purppurakauppias), hän oli todennäköisesti yksi tärkeimmistä Paavalin työn rahoittajista Filippissä. Paavalin ja Silaksen vankeusaika johti toisen kokonaisen perheen, vanginvartijan perheen, kääntymiseen.

Pyhä Henki tiesi, että Filippi olisi ihanteellinen tukikohta evankeliumin leviämiseksi Eurooppaan, vaikka siellä esiintyisi myös vainoa. Vaikka vaino onkin pahuutta, se voi tietyissä olosuhteissa auttaa evankeliumia saavuttamaan ihmisiä, joi- ta muuten ei ehkä tavoitettaisi.

Lue Ap. t. 9:16. Miten tämä teksti auttaa meitä ymmärtämään joitakin Paavalin kohtaamia koettelemuksia? Miten se voi auttaa meitä ymmärtämään joitakin eteemme tulevia vastoinkäymisiä?

PAAVALI JA KOLOSSA

Meillä ei ole tietoa siitä, että Paavali olisi koskaan käynyt Kolossassa, mikä kertoo jälleen jotain hänen evankelioimisstrategiansa tehokkuudesta. Evankeliumin toi kaupunkiin kolossalainen Epafras (Kol. 4:12, Kol. 1:7). Kuinka hän kääntyi? Todennäköisesti se tapahtui 50-luvun puolivälissä, kun Paavali oli läheisessä Efesoksessa ja ”kaikki Aasian maakunnan asukkaat – saivat kuulla Herran sanan” (Ap. t. 19:10).

Ilmestyskirja todistaa, kuinka laajalle evankeliumi levisi tällä alueella (Ilm. 1:4). Todennäköisin selitys tällaiselle menestykselle, mukaan lukien evankeliumin leviäminen Kolossaan, on se, että se oli seurausta Paavalin kautta kääntyneiden tekemästä työstä. Nämä olivat ensin itse kuulleet sanoman Efesoksessa, joka on Vähän-Aasian tärkein kaupunki ja suuri satama. Epafras kuuli Paavalin saarnaavan Efesoksessa, ja hänestä tuli tämän työtoveri. Epafras vei sitten evankeliumin kotikaupunkiinsa Kolossaan.

Tuota kaupunkia, joka sijaitsee noin 15 kilometriä Laodikeasta kaakkoon, ollaan vasta nyt kaivamassa esiin, joten tiedämme siitä vähemmän kuin alueen muista merkittävämmissä kaupungeista. Tiedämme kuitenkin, että siellä asui huomattava juutalaisväestö, sillä ”tuolla Frygian alueella asui jopa kymmenentuhatta juutalaista”. – Arthur G. Patzia, *New International Biblical Commentary: Ephesians, Colossians, Philemon* (Peabody, MA: Hendrickson Publishers Inc., 1990), osa 10, s. 3. Kolossassa lyödyt kolikot viittaavat siihen, että siellä, kuten monissa muissakin roomalaisissa kaupungeissa, palvottiin useita jumalia. Pakanalliset tavat ja vahvat kulttuurilliset vaikutukset asettivat selvästi kristityille merkittäviä haasteita, ei vain kaupunkia evankelioitaessa, vaan jotta pyydyttäisiin uskollisina evankeliumin mukaisessa puhtaassa uskossa. Toinen merkittävä kristitty Kolossassa oli Filemon, joka saattoi kääntyä kristityksi samoihin aikoihin kuin Epafras.

Lue Filem. 15-16. Katso myös Kol. 4:9. Millä tavoin Paavali kehotti lempeästi Filemonia toimimaan Onesimuksen kanssa?

Vaikka Rooman laki velvoitti Paavalia palauttamaan Onesimuksen Filemonille, Paavali vetoaa uskossa olevan Filemonin sydämeen ja omatuntoon sekä kehottaa häntä kohtelemaan Onesimusta orjan sijaan veljenä (Filem. 1:16).

Huolimatta siitä, kuinka paljon inhoamme orjuuden kaikenlaisia muotoja ja toivomme, että Paavali olisi tuominnut orjuuden, kuinka kuitenkin voimme hyväksyä sen, mitä Paavali tässä sanoo?

FILIPPIN JA KOLOSSAN SEURAKUN- NAT

Lue Fil. 1:1-3 ja Kol. 1:1-2. Millaisiksi Filippin ja Kolossan seurakuntia kuvataan, ja mitä merkitystä tällä kuvauksella on?

Paavalin tyypillinen tervehdys kirjeissään on kutsua kyseisten paikkakuntien kristittyjä ”pyhiksi”. Heidät on kasteella erotettu Jumalan erityiseen kansaan kuuluviksi, aivan kuten Israelin kansa oli ympärileikkauksen kautta (2. Moos. 19:5-6, vrt. 1. Piet. 2:9-10) erotettu ”pyhäksi kansaksi”.

Mielenkiintoista on myös näiden kahden kirjeen tervehdysten välinen yhtäläisyys. Paavali viittaa Filippin kaitsijoihin ja palvelijoihin (Fil. 1:1) ja Kolossan Kristukseen uskoviin veljiin (Kol. 1:2). Kun Uudessa testamentissa puhutaan uskollisista ja luotettavista veljistä, heillä on tietty tehtävä seurakunnassa (ks. Ef. 6:21; Kol. 4:7; 1. Piet. 5:12). Näyttää siis siltä, että Paavali ei osoita sanojaan vain seurakunnan jäsenille, vaan myös näiden kaupunkien seurakuntien johtajille. Viittaus virkoihin, jotka on kuvattu tarkemmin muissa raamatunkohdissa (esim. 1. Tim. 3:1-12; Tit. 1:5-9), todistaa seurakunnan järjestäytymisestä ja sen tärkeydestä jo varhaisimmista ajoista lähtien.

Timoteuksen ja Epafraksen kaltaisten työtoverien kouluttaminen sekä paikallisten seurakuntien johtajien tukeminen olivat Paavalille ensisijaisen tärkeitä ja ne vahvistivat hänen evankelioimistyötään. Toisin sanoen, sekä ulospäin suuntautuvassa työssä että työssä uskovien seurakunnassa pysymiseksi noudatettiin strategista lähestymistapaa. Adventtikirkon uranuurtajat seurasivat Uuden testamentin mallia seurakunnan järjestäytymiseksi, kuten monet 1850-luvun *Review and Herald* -lehdessä julkaistut artikkelit osoittavat. Itse asiassa James White sanoi: ”Jumalan asettama Uuden testamentin järjestys riittää Kristuksen kirkon organisoimiseen. Jos jotain lisää olisi tarvittu, se olisi annettu innoituksen kautta.” – *”Gospel Order”, The Advent Review, and Sabbath Herald*, 6.12.1853, s. 173. Kauan ennen kuin Paavali kirjoitti näille seurakunnille, apostolit olivat jo alkaneet asettaa vastuuhenkilöitä eri tehtäviin Jerusalemin seurakunnalle (ks. Ap. t. 6:1-6; Ap. t. 11:30), joka ”oli tarkoitettu malliksi seurakuntien järjestykselle kaikkialla muuallakin, missä totuuden lähettiläät voittaisivat käännynnäisiä evankeliumille” (6AO 65).

Paavali käytti toisinaan kirjoittavia avustajia kirjeiden laatimisessa. Timoteus mainitaan lähettäjänä joissain kirjeissä (ks. esim. 2. Kor. 1:1; Filem. 1). Paavali käyttää kirjeissä ”minä”-muotoa eikä ”me” samalla osoittaen, että myös nämä kirjeet ovat hänen auktoriteettinsa käsialaa.

KERTAUS

Lisäaineistoa: "Jumala on valinnut sinut pelastukseen Pyhän Hengen pyhittäväällä voimalla ja totuuteen uskomisen kautta. Pysy siis lujana. – Jos palvelet Jumalaa uskollisesti, kohtaat ennakkoluuloja ja vastarintaa, mutta älä menetä malttiasi, vaikka sinua kohdeltaisiin epäoikeudenmukaisesti. Älä anna samalla mitalla takaisin. Pidä lujasti kiinni rehellisyydestäsi Jeesuksessa Kristuksessa. Katso järkähtämättä taivasta kohti. Anna muiden puhua mitä puhuvat ja seurata omia toimintatapojaan; sinun tehtäväsi on edetä Kristuksen nöyryydellä ja hiljaisuudella. Tee työtäsi vankkumattomalla päämäärällä, vilpittömällä sydämellä ja kaikin voimin, nojaten Jumalan tukeen. Et välttämättä koskaan täysin tajua työsi syvää ja ylevää merkitystä. Oman arvosi voit mitata vain sillä elämällä, joka uhrattiin pelastukseksi. –

Jokaiselle, joka kasvaa Kristuksessa, tulee hetkiä, jolloin kamppailu on ankaraa ja pitkäkestoista; pimeyden voimat ovat päättäneet estää uskossa edistymisen. Mutta kun katsoimme Kristuksen ristiin saadaksemme armoa, emme voi epäonnistua. Lunastajan lupaus kuuluu: 'Minä en sinua jätä, en koskaan hylkää sinua.' 'Minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.'" – Ellen G. White, *The Youth's Instructor*, 9.11.1899.

Keskustelunaiheita:

1. Paavali joutui useita kertoja vankilaan, aina epäoikeudenmukaisesti. Miten reagoit, kun sinua kohdellaan epäoikeudenmukaisesti? Mitä Raamatun lupauksia on olemassa tällaisia tilanteita varten?

2. Varhaisen kirkon johtaja Tertullianus sanoi kristittyjen vainosta: "Mitä enemmän te lyötte meitä maahan, sitä enemmän meitä nousee: kristittyjen veri on siemen." – Alexander Roberts ja James Donaldson, toim., *Ante-Nicene Fathers* (Peabody, MA: Hendrickson Publishers, Inc., 1999), osa 3, s. 55. Samaan aikaan vaino on joissakin paikoissa ja joinakin aikoina haitannut suuresti seurakunnan työtä. Miten voimme tukea niitä, jotka kärsivät vainosta uskonsa vuoksi?

3. Mieti tämän viikon muistojaetta Paavalin kärsimien vastoinkäymisten valossa. "Iloitkaa aina"? Mitä se tarkoittaa? Miten meidän pitäisi aina iloita? Joku rakastamasi on sairas tai kuolee. Menetät työpaikkasi. Sinulla on pahoja fyysisiä kipuja. Ehkä avain tämän ymmärtämiseen on kysyä: "Iloitkaa aina mistä?" Toisin sanoen, riippumatta tilanteestamme, mistä voimme aina iloita.